

VATTENSKYDDSSOMRÅDE BLACKSTA

UTKAST 180312

Förslag till skyddsföreskrifter

Allmänna upplysningar i anslutning till skyddsföreskrifterna

Miljöbalkens allmänna hänsynsregler

I miljöbalkens 2 kap. finns allmänna hänsynsregler som bl.a. innebär att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidtaga sådana åtgärder i vatten eller på land som kan skada vattentillgången skyldiga att vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller förhindra skadan.

Tillsynsmyndighet

Länsstyrelsen i Örebro län fastställer vattenskyddsområdet och skyddsföreskrifterna. Enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) är därmed länsstyrelsen tillsynsmyndighet. Efter framställning av kommunfullmäktige får dock länsstyrelsen överlåta tillsynsansvaret åt den kommunala nämnd som handlägger miljöfrågor.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets föreskrifter om spridning och viss övriga hantering av växtskyddsmedel, NFS 2015:2, finns föreskrifter om användningen av bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Vägledning om tillämpning av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) spridning och viss övriga hantering av växtskyddsmedel.

Hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets föreskrifter, NFS 2003:24, om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområde. Det innebär bl.a. att ytor, på vilka brandfarliga vätskor hanteras, skall utformas på ett sådant sätt att spill och läckage kan insamlas och omhändertas. Vidare skall informationsskylt om "vattenskyddsområde" vara uppsatt vid påfyllningsrör för tank inom vattenskyddsområde. Cistern eller lösa behållare för en sammanlagd lagrad volym som är större än 250 liter skall ha sekundärt skydd. Detta gäller dock inte cistern som är belägen i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt. Generellt krav på sekundärt skydd gäller inte, enligt NFS 2003:24, befintliga cisterner och lösa behållare med tillhörande rörledningar installerade på en plats som vid tidpunkten för installationen inte utgjorde vattenskyddsområde.

Ersättning

Bestämmelser om ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. finns i 31 kap, miljöbalken. En fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrifterna avsevärt försvårar pågående markanvändning. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Talan om ersättning eller krav på inlösen skall väckas hos miljödomstol inom ett år från det att det beslut på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft.

Skyddsföreskrifterna och övrig lagstiftning

Skyddsföreskrifterna meddelas med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken och har utformats med skyddsbehovet för Blacksta vattentäkt i fokus. Föreskrifterna är i många avseenden en tillämpning och uttolkning av miljöbalkens intentioner som de uttrycks i miljöbalkens allmänna hänsynsregler (2 kap. MB). I vissa fall kan dock föreskrifterna leda till ett större krav på försiktighet än vad som följer av miljöbalkens allmänna hänsynsregler.

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum för dessa föreskrifter och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

I föreskrifterna anges även under rubriken Generella bestämmelser hänvisningar till samt referat av viss annan lagstiftning m.m. som gäller inom skyddsområdet.

FÖRSLAG TILL SKYDDSFÖRESKRIFTER

Nedan angivna föreskrifter skall gälla inom det vattenskyddsområde som anges på bifogade karta. Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktzon samt primär, sekundär och tertiär skyddszon.

§1 Definitioner

Avfall definieras enligt 15 kap miljöbalken (1998:808) och i avfallsförordningen.

Med *befintlig verksamhet* avses den verksamhet som bedrivs när dessa föreskrifter träder i kraft.

Med *biobränsle* avses den definition som anges i förordning (2011:1480) om elcertifikat.

Farligt gods och *transport* av sådant gods definieras i lag (2006:263) om transport av farligt gods.

Med *fordon* avses varje motordrivet transportmedel som kan framföras på mark, vatten eller is.

Med *förorenade massor* avses massor från ett förorenat område eller efterbehandlingsobjekt. Det vill säga från ett område, en deponi, mark, grundvatten eller sediment som är förorenat och vars föroreningshalter påtagligt överskrider lokal/regional bakgrundshalt. Vad som avses med förorenade massor kan därför variera mellan olika platser och får avgöras av den kommunala tillsynsmyndigheten för frågor som rör förorenad mark. Även snö från snöröjning avses.

Med *hantering* avses i dessa föreskrifter en verksamhet eller åtgärd som utgörs av tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, spridning, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Med *husbehovstäkt* avses all brytning av jord, berg och torv för markinnehavarens husbehov. Som sådan räknas inte täkt där det utbrutna materialet används som ersättning för tjänster, avyttras eller på annat sätt utnyttjas kommersiellt. (se även materialtäkt)

Med *hushållspillvatten* avses bad-, disk-, tvätt- och toalettvatten.

Kemiskt bekämpningsmedel definieras i 14 kap. miljöbalken.

Med *materialtäkt* avses täkt av, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter, samt täkt av berg. (se även husbehovstäkt)

Miljöfarlig verksamhet och *avloppsvatten* definieras i Miljöprovsningsförordning (2013:251).

Med *permanenta upplag* avses upplag som finns på samma plats längre tid än ett år eller återkommande på samma plats under kortare perioder.

Djurenhet definieras i Miljöprövningsförordning (2013:251) kap 2.

Med *upplag* avses plats på marken eller i vattnet för uppläggning och förvaring.

Med *växtnäringsämnen* avses stallgödsel, handelsgödsel, ensilage som avger pressvatten samt slam.

Med *tyngre fordon* avses fordon med en tjänstevikt över 3,5 ton.

Med *fordonsvrak* avses fordon som med hänsyn till sitt skick, den tid under vilken det har stått på samma plats eller andra omständigheter måste anses övergivet och som uppenbarligen har ringa eller inget värde.

§2 Vattentäktsson

All annan verksamhet än den som erfordras för att bedriva vattentäktsverksamhet är förbjuden. Vattentäktssonen får endast disponeras av vattentäktsinnehavaren och tillsynsmyndigheten.

Brunnar ska vara försedda med brunnsöverbyggnad. Brunnsöverbyggnader skall vara låsta och området skall skyddas mot obehöriga.

§3 Bekämpningsmedel och växtnäringsämnen

Primär skyddszon:

Spridning av kemiska bekämpningsmedel är förbjuden. Annan hantering än spridning av kemiska bekämpningsmedel får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från tillstånd är privatpersons hantering inomhus och privatpersoners hantering av medel för bekämpning av skadedjur utomhus.

Jordslagning av med bekämpningsmedel behandlade plantor är förbjuden.

Yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen får inte förekomma utan tillstånd.

Sekundär skyddszon:

Hantering av kemiska bekämpningsmedel får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från krav på tillstånd är privatpersons hantering inomhus och privatpersoners hantering av bekämpningsmedel för skadedjur utomhus.

Yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget är spridning av mineralgödsel.

§4 Petroleumprodukter och kemikalier (ej bekämpningsmedel)

Generella bestämmelser: *För hantering av petroleumprodukter skall iakttas vad som gäller enligt miljöbalken samt Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor (NFS 2003:24) samt därtill hörande allmänna råd.*

Primär skyddszon:

Befintlig hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av bostads- och jordbruksfastigheter får inte förekomma utan tillstånd. Befintlig lagring av petroleumprodukter, i större mängd än 50 liter, får inte förekomma utan tillstånd.

All övrig hantering, i större mängd än 50 liter, av för grundvattnet skadliga ämnen såsom petroleumprodukter, lösningsmedel, impregneringsmedel eller andra hälsoskadliga eller miljöfarliga kemiska produkter är förbjuden. Undantaget från förbud är befintliga anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten, tankning av fordon, cisterner o.dyl., samt drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon i bruk (inkl. arbetsmaskiner) nödvändiga för fordonets drift.

Sekundär skyddszon:

Hantering, i större mängd än 100 liter, av för grundvattnet skadliga ämnen såsom petroleumprodukter, lösningsmedel, impregneringsmedel eller andra hälsoskadliga eller miljöfarliga kemiska produkter, får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från krav på tillstånd är befintlig hantering av petroleumprodukter för uppvärmning av bostads- och jordbruksfastigheter, befintliga anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten, tankning av fordon, cisterner o.dyl., samt drivmedel och andra petroleumprodukter i fordon (inkl. arbetsmaskiner) nödvändiga för fordonets drift. Undantaget gäller inte för fordonsvrak.

§5 Djurhållning

Primär skyddszon:

Hållning (inkl. bete) av djur i större antal än en halv (0,5) djurenhet, får inte förekomma utan tillstånd.

Sekundär skyddszon:

Hållning (inkl. bete) av djur i större antal än en djurenhet, får inte förekomma utan anmälan.

§6 Avverkning och upplag av timmer

Primär skyddszon:

Avverkning, annan än med handhållna redskap, får inte förekomma utan anmälan.

Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande är förbjudna. Tillfälliga upplag av bark, flis, spån och liknande får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från förbud och tillståndsplikt är privatpersoners upplag för normalt husbehov.

Sekundär skyddszon:

Avverkning, annan än med handhållna redskap, får inte förekomma utan anmälan.

Permanent upplag av bark, flis, spån, timmer och liknande är förbjudna. Tillfälliga upplag av bark, flis, spån och liknande, annat än i den omfattning som erfordras för normalt nyttjande av skogsbruksfastighet inom området, får inte förekomma utan tillstånd. Undantaget från förbud och tillståndsplikt är privatpersoners upplag för normalt husbehov.

§7 Avloppsvatten samt hantering av avfall

Primär skyddszon:

Inrättande av infiltrationsanläggningar för hushållsspillvatten är förbjudet. För ingrättande av övriga avloppsanordningar för behandling av hushållsspillvatten från enstaka hushåll och från gemensamhetsanläggningar krävs tillstånd.

För ändring, som är anmälningspliktig enligt 14 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), av avloppsanordning krävs tillstånd.

Dagvatten från nya vägar och parkeringsplatser får inte infiltreras. Undantaget är dagvatten från enskilda vägar och lokal gator utanför detaljplanelagt område och från parkeringsplatser med en yta mindre än 100 m².

Tillfälliga och permanenta upplag av avfall, massor med okänd miljöstatus eller massor som är förorenade är förbjudna. Undantaget från förbud är privatpersoners tillfälliga upplag av avfall. Med tillfälligt upplag avses ett upplag under mindre än två veckor.

Uppläggning av snö som härrör från ytor utanför primär skyddszone till vattenskyddsområde för Blacksta vattentäkt är förbjuden.

Sekundär skyddszone:

Inrättande av infiltrationsanläggningar för hushållspillvatten är förbjudet. För inrättande av övriga avloppsanordningar för behandling av hushållspillvatten från enskilda hushåll och från gemensamhetsanläggningar krävs tillstånd.

För ändring, som är anmälningspliktig enligt 14 § förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899), av avloppsanordning krävs tillstånd.

Dagvatten från nya vägar och parkeringsplatser får inte infiltreras. Undantaget är dagvatten från enskilda vägar och lokala gator utanför detaljplanelagt område och från parkeringsplatser med en yta mindre än 100 m².

Tillfälliga eller permanenta upplag av avfall, massor med okänd miljöstatus eller massor som är förorenade är förbjudna. Undantaget från förbud är privatpersoners tillfälliga upplag av avfall. Med tillfälligt upplag avses ett upplag under mindre än två veckor.

Uppläggning av snö som härrör från ytor utanför primär och sekundär skyddszone till vattenskyddsområde för Blacksta vattentäkt är förbjuden.

§8 Væghållning

Primär skyddszone:

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudna. Undantaget från förbud är upplag av vägsalt under tak eller på annat sätt skyddat från nederbörd.

Spridning av salt för dammbindning får inte förekomma utan anmälan.

Sekundär skyddszone:

Upplag av asfalt, oljegrus och vägsalt är förbjudna. Undantaget från förbud är upplag av vägsalt under tak eller på annat sätt skyddat från nederbörd.

§9 Tåktverksamhet, andra schaktningsarbeten och muddring

Primär skyddszon:

Materialtåkt (grus-, ler-, bergtåkt eller liknande) är förbjuden.

Schaktningsarbeten djupare än 1 meter eller schaktningsarbeten med en större yta än grundläggning för enskild villa (t.ex. i samband med vägbyggen eller andra anläggningsarbeten), muddring, pålning, spontning och schaktfritt ledningsbyggande får inte utföras utan tillstånd.

Utfyllnad i mark med massor av okänd miljöstatus eller av massor som är förorenade är förbjuden.

Sekundär skyddszon:

Materialtåkt (grus-, eller bergtåkt eller liknande) är förbjuden.

Schaktningsarbeten djupare än 1 meter eller schaktningsarbeten med en större yta än grundläggning för enskild villa (t.ex. i samband med vägbyggen eller andra anläggningsarbeten), muddring, pålning, spontning och schaktfritt ledningsbyggande får inte utföras utan anmälan.

Utfyllnad i mark med massor av okänd miljöstatus eller av massor som är förorenade är förbjuden.

Tertiär skyddszon:

Schaktningsarbeten djupare än 3 meter eller schaktningsarbeten med en större yta än grundläggning för enskild villa (t.ex. i samband med vägbyggen eller andra anläggningsarbeten) får inte utföras utan anmälan.

§10 Energianläggningar och uttag av grundvatten

Primär skyddszon:

Inrättande av anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten är förbjudet.

Inrättande av anläggningar för uttag av grundvatten är förbjudet.

Sekundär skyddszon:

Anläggningar för utvinning eller lagring av värme eller kyla ur mark och grundvatten får inte inrättas utan tillstånd.

Anläggningar för uttag av grundvatten får inte inrättas utan tillstånd.

§11 Transport av farligt gods

Primär och sekundär skyddszon:

Genomgående transport av farligt gods får inte ske utan tillstånd på andra vägar än de som de som särskilt anvisats för transport av farligt gods.

§12 Uppställning av fordon

Primär och sekundär skyddszon:

Uppställning av fordon med farligt gods, på annan plats än av kommunen anvisad, får inte ske utan tillstånd. Med uppställning avses uppställning/parkering med en varaktighet av mer än två timmar.

Uppställning under fler än två dygn i sträck eller fler än sammanlagt två dygn under en vecka av tyngre fordon samt avregistrerade fordon får inte förekomma utan tillstånd.

§13 Fordonstvätt

Primär och sekundär skyddszon

Fordonstvätt med avfettningsmedel eller därmed jämförlig produkt, på andra platser än i för ändamålet avsedd anläggning med olje- eller bensinavskiljare, är förbjuden.

§14 Miljöfarlig verksamhet

Primär skyddszon:

Nyetabletering av miljöfarlig verksamhet är förbjuden.

Förbudet gäller inte om det är uppenbart att den miljöfarliga verksamheten kan förekomma utan risk för negativ påverkan på grundvatten.

Sekundär skyddszon

För nyetabletering av miljöfarlig verksamhet som är anmälningspliktig enligt 9 kap. miljöbalken krävs tillstånd.

För nyetabletering av miljöfarlig verksamhet som kan innebära risk för förorening av yt- eller grundvatten och som inte är anmälnings- eller tillståndspliktig enligt 9 kap. miljöbalken krävs anmälan.

Krav på tillstånd eller anmälan gäller inte om det är uppenbart att den miljöfarliga verksamheten kan förekomma utan risk för negativ påverkan på grundvatten.

§15 Terrängkörning

Primär och sekundär skyddszon:

Körning i terräng med motordrivet fordon för annat ändamål än jordbruk eller skogsbruk är förbjudet.

§16 Allmänna bestämmelser

a. Ikraftträdande

Skyddsföreskrifterna gäller från den tidpunkt vattenskyddsområdet inrättas. Enligt 7 kap 22 § miljöbalken skall skyddsföreskrifterna gälla från denna tidpunkt även om de överklagas.

Följande gäller för verksamheter som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft och som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter och som inte är förbjudna enligt äldre föreskrifter. Trots att förbudet införs får verksamheterna fortsätta intill dagen ett år efter länsstyrelsens beslut. Därefter får verksamheter som omfattas av förbud inte bedrivas.

Följande gäller för verksamheter som har påbörjats innan föreskrifterna har trätt i kraft och som antingen omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt dessa föreskrifter men inte omfattas av tillstånd eller har anmälts enligt äldre föreskrifter. Trots att tillstånds- eller anmälningsplikten införs får verksamheterna fortsätta intill dagen ett år efter länsstyrelsens beslut. Därefter får verksamhet som omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt bedrivas endast om den som bedriver verksamheten senast den dagen har lämnat in en ansökan om tillstånd respektive gjort en anmälan till den kommunala nämnden för miljöfrågor.

b. Tillstånd och anmälan

Ansökan om tillstånd samt anmälan enligt föreskrifterna skall göras till den kommunala nämnden för miljöfrågor. Därvid kan den kommunala nämnden för miljöfrågor föreskriva villkor för verksamheten. En förutsättning för tillstånd är att verksamhetsutövaren kan visa att verksamheten kan utföras utan risk för skada för yt- eller grundvattenförekomsten. Innan beslut meddelas ska den kommunala nämnden för miljöfrågor höra vattentäktens huvudman.

Tillstånd och anmälan enligt dessa skyddsföreskrifter krävs inte för verksamheter som har tillståndsprövats eller skall tillståndsprövas enligt 9 kap. (miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd), 11 kap. (vattenverksamhet) eller 12 kap. miljöbalken (jordbruk och annan verksamhet) eller enligt förordning utfärdad med stöd av dessa kapitel i miljöbalken.

c. Dispensmöjligheter

Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen i Örebro län meddela dispens från föreskrifterna. Innan ett dispensbeslut meddelas ska länsstyrelsen höra vattentäktens huvudman samt den kommunala nämnden för miljöfrågor. En dispens kan förenas med villkor.

d. Vattentäktsverksamhet

Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för vattentäktsverksamhetens bedrivande

e. Skyltning

Vid väggräns till skyddsområdet och invid vägar som passerar genom området skall sättas upp skyltar som utmärker vattenskyddsområdet. Huvudmannen ansvarar för att vattenskyddsområdet utmärks med skyltar.

För uppsättande av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde, inom ett avstånd av 50 meter från vägområdet, krävs enligt 46 § väglagen länsstyrelsens tillstånd.

Där petroleumprodukter eller andra för vattnet skadliga ämnen (se § 2) hanteras, skall skylt uppsättas som erinrar om vattenskyddsområdets existens. Skyltarna tillhandahålls av huvudmannen.

f. Anmälan om olyckshändelse

Den som har orsakat eller fått kännedom om olyckshändelser, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening ska anmäla det omgående. Det framgår av 2 kapitlet 1 och 5 §§ lag (2003:778) om skydd mot olyckor samt 2 kapitlet 4 § förordning (2003:789) om skydd mot olyckor. Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten på telefonnummer 112.

g. Överträdelse och påföljd

Överträdelse av skyddsföreskrifter kan medföra straffansvar enligt 29 kap 2 och 2 a §§ miljöbalken (1998:808).